

**วัฒนธรรมคุณภาพที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1**
**Quality Culture Affecting Educational Quality of Schools Under
the Nakhon Phanom Primary Educational Service Area Office 1**

ชมพูนุช บุญมาวงษา^{1*}, ชาญวิทย์ หาญรินทร์², วัชรี้ แสงบุญเรือง³
Chompoonuch boonmawongsa^{1*}, Chanwit Hanrin², Watcharee Sangboonraung³

^{1,2,3} สาขาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม
^{1,2,3} Master of Education, Educational Administration and Development, Faculty of Education,
Nakhon Phanom University

*Corresponding email: chompoonuchboonmawongsa@gmail.com
Received: 27 January 2022; Revised: 6 March 2022; Accepted: 7 March 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาและเปรียบเทียบวัฒนธรรมคุณภาพของโรงเรียน
จำแนกตามขนาดโรงเรียน 2) ศึกษาและเปรียบเทียบคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน
และ 3) ศึกษาอำนาจพยากรณ์ของวัฒนธรรมคุณภาพที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนมเขต 1 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและ
ครูผู้สอนจำนวน 358 คนกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการกำหนดสัดส่วนแบบใช้เกณฑ์ร้อยละได้มาโดยการ
สุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม 2 ฉบับ คือ 1) แบบสอบถามวัฒนธรรม
คุณภาพของโรงเรียน มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ ค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง 0.33 -
0.87 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.96 2) แบบสอบถามคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน มีค่าดัชนีความ
สอดคล้องเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ระหว่าง 0.38 - 0.76 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ
0.96 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยใช้
ค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวและการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า ผลการศึกษาพบว่า (1) วัฒนธรรมคุณภาพของโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับ
มาก ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพพบว่าโดยรวมไม่แตกต่างกัน (2) วัฒนธรรมคุณภาพจำแนก
ตามขนาดโรงเรียน พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นวัฒนธรรมคุณภาพ
จำแนกตามขนาดสถานศึกษาโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (3) การศึกษา
คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนจำแนกตามสถานภาพ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบ
จำแนกตามสถานภาพโดยรวม พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน (4) ผลการศึกษาคุณภาพการศึกษาของ
โรงเรียนจำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบ จำแนกตามขนาด
โรงเรียนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (5) ตัวแปรวัฒนธรรมคุณภาพที่ส่งผล
ต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 มี 5
ตัวแปร ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำด้านคุณภาพ (X_1) ด้านการยกย่องและการให้รางวัล (X_3) ด้านการทำงาน
เป็นทีม การมีส่วนร่วม และมีการพัฒนาบุคลากร (X_4) ด้านการมุ่งเน้นผู้รับบริการ(X_6) และด้านการ

ประเมินคุณภาพและพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง (X₂) โดยร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 53 สามารถเขียนสมการ ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y' = 1.86 + 0.19 X_1 + 0.10 X_3 + 0.09 X_4 + 0.09 X_6 + 0.08 X_2$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z y' = 0.38 Z_1 + 0.15 Z_3 + 0.15 Z_4 + 0.16 Z_6 + 0.13 Z_2$$

คำสำคัญ : วัฒนธรรมคุณภาพ, คุณภาพการศึกษา

ABSTRACT

The purposes of this research were (1) to study and compare quality culture of schools classified by school-size, (2) to study and compare educational quality of schools classified by school-size, and (3) to study the prediction power of quality culture affecting educational quality of schools under the Office Nakhon Phanom Primary Educational Service Area Office 1. The samples employed consisted of 358 school administrators and teachers followed the proportion using the percentage criteria, and they were selected by Multi-stage Random Sampling. The instruments used were 2 aspects of questionnaires: (1) a five-rating scale questionnaire on quality culture of school administrators with the Index of Item Congruence (IC) of 1.00, the discrimination between 0.33 - 0.87, and the reliability of 0.96; and 2) a five-rating scale questionnaire on educational quality of schools with the Index of Item Congruence (IC) of 1.00, the discrimination between 0.38 - 0.76, and the reliability of 0.96. The statistics employed were percentage, mean, standard deviation, t-test (Independent Samples), One-way analysis of variance analysis, and multiple regression stepwise.

The results were found that: (1) overall quality culture of schools was at the high level. In comparison, overall quality culture of schools classified by status. The quality culture of schools competencies classified by status, no different, (2) overall quality culture of schools was at the high level. In comparison, overall quality culture of schools classified by school – size, it revealed the statistically significant different at the .01 level, (3) overall educational quality of schools was at the high level. In comparison, overall educational quality of schools classified by status. The educational quality of schools competencies classified by status, no different, (4) overall educational quality of schools was at the high level. In comparison, overall educational quality of schools classified by school – size, it revealed the statistically significant different at the .01 level, (5) And there were 5 variables of quality culture affecting educational quality of schools under the Office of Nakhon Phanom Primary Educational Service Area 1, quality leadership (X₁), recognition and awards (X₃), teamwork participation and has personnel development (X₄), focus customer (X₆), and quality assessment and continuous quality

development (X_2). It could be predicted up to 53 percent. The equation was written as follows:

Forecasting equation in row scores

$$Y' = 1.86 + 0.19 X_1 + 0.10 X_3 + 0.09 X_4 + 0.09 X_6 + 0.08 X_2$$

Forecasting equation in standard scores

$$Z y' = 0.38 Z_1 + 0.16 Z_6 + 0.15 Z_3 + 0.15 Z_4 + 0.13 Z_2$$

Keywords: Quality Culture, Quality of Schools

บทนำ

รัฐบาลให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน มีความรับผิดชอบต่อ ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ เป็นพลเมืองดีมีคุณภาพและความสามารถสูง พัฒนาการอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งยังคาดหวังให้คนไทยทั้งปวง ได้รับโอกาสเท่าเทียมกันทางการศึกษา สามารถเป็นผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม เพื่อเป้าหมายของการพัฒนาประเทศสู่ ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562) และด้วยโลกปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว มีชุดข้อมูลข่าวสารมากมาย ฉะนั้นการศึกษาไทยจะดำรงสภาพเหมือนอย่างที่เป็นอยู่ปัจจุบันนี้ไม่ได้ ลูกหลานเราจะไม่ทันโลก จะมีชีวิตที่ดีไม่ได้ เพราะฉะนั้นการศึกษาจะต้องเปลี่ยน (วิจารณ์ พานิช. 2556) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 ได้กำหนดนโยบาย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 โดยยึดหลักของการพัฒนาที่ยั่งยืน และสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศในอนาคตและมุ่งสู่ Thailand 4.0 ที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 และมีวิสัยทัศน์ “องค์กรคุณภาพ พัฒนาสู่สังคมอนาคตที่ยั่งยืน” องค์กรคุณภาพ หมายถึงเขตพื้นที่การศึกษาได้พัฒนาให้เกิดคุณภาพใน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริหารจัดการองค์กรสู่ความเป็นเลิศ 2) ด้านการบริหารและการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ 3) สัมฤทธิ์ผลของการบริหารและการจัดการศึกษา พัฒนาผู้เรียนให้ได้คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมั่นคงทั้งในระยะสั้นและระยะยาว (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1, 2564)

วัฒนธรรมคุณภาพ คือวิถีการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพ ผู้บริหารที่มีสมรรถนะสูงจะสามารถสร้างความได้เปรียบในการบริหารงาน พัฒนาบุคลากรในโรงเรียน มีการดำเนินกิจกรรมด้านต่าง ๆ ในโรงเรียนให้เกิดคุณภาพ วัฒนธรรมคุณภาพจะเกิดขึ้นได้ย่อมหมายถึงการที่ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรต้องมีความคิด ความเชื่อ ค่านิยม และวิถีปฏิบัติที่มีคุณภาพ เพื่อสร้างบรรยากาศในการดำเนินงานของโรงเรียนให้สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพได้ การสร้างชาติให้มีคุณภาพ ต้องสร้างคนให้ได้คนที่มีคุณภาพ การสร้างคนให้มีคุณภาพต้องสร้างวัฒนธรรมที่มีคุณภาพ (ชาญณรงค์ รุ่งเพชร, 2557) การสร้างคุณภาพต้องเกิดจากภายในคือมีทัศนคติที่จะพัฒนาองค์กรให้มีคุณภาพ แล้ววัฒนธรรมคุณภาพต้องเปลี่ยนแปลง (Attitude is Built – in for Chang) การประกันคุณภาพต้องทำให้เป็นกิจวัตร ทำอยู่เป็นนิจ และทำเป็นวิถีชีวิตจนเป็นวัฒนธรรมองค์กร ดังนั้น การประกันคุณภาพที่เริ่มจากปัจเจกจึงเรียกว่า คนเพาะบ่มวัฒนธรรม (Man Cultivates Culture) แล้ววัฒนธรรมขององค์กรที่เกิดขึ้นจึงจะช่วยให้เกิดการพัฒนาคนที่มีคุณภาพเรียกได้ว่า “วัฒนธรรมบ่มเพาะคน” (Culture Cultivates Man) (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). 2558)

วัฒนธรรมคุณภาพเป็นเครื่องมือช่วยในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาหรือแก้ปัญหาเชิงคุณภาพที่เกิดขึ้นในบริบทของโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งโรงเรียนขนาดเล็กนั้นมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นทุกปี และมีปัญหาที่สำคัญคือ 1) นักเรียนจากโรงเรียนขนาดเล็กมีคุณภาพค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับโรงเรียนขนาดอื่น ๆ 2) โรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่ขาดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ 3) ปัญหาด้านคุณภาพการจัดการศึกษาค่อนข้างต่ำ ดังจะเห็นได้จากผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสามพบว่า นักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กในทุกวงชั้นในทุกพื้นที่มีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ต่ำกว่านักเรียนในโรงเรียนขนาดอื่น (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2557)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาในเรื่องวัฒนธรรมคุณภาพที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 ซึ่งได้ทำการวิจัยกับผู้บริหารสถานศึกษาและครูจากโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ โดยใช้แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการวิจัยนี้จะมีส่วนสำคัญในการเปลี่ยนแปลง และพัฒนาระบบการดำเนินงานของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบวัฒนธรรมคุณภาพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนมเขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียน
2. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนมเขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียน
3. เพื่อศึกษาอำนาจพยากรณ์ของวัฒนธรรมคุณภาพที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนมเขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียนประถมศึกษาศังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 จาก 249 โรงเรียนจำนวน 1,959 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 267 คนและครู จำนวน 1,692 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 จำนวน 358 คน ได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ร้อยละ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560: 40) จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 68 คน และครู 290 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิและเทียบสัดส่วนตามขนาดของสถานศึกษา

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพ และขนาดโรงเรียน จำแนกเป็นโรงเรียนขนาดเล็กที่มีจำนวนนักเรียน 1 - 120 คนลงมา โรงเรียนขนาดกลางมีจำนวนนักเรียน 121 – 600 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่มีจำนวนนักเรียน 601 คนขึ้นไป)

2.2 ตัวแปรพยากรณ์ ได้แก่ วัฒนธรรมคุณภาพ ประกอบด้วย 1) ภาวะผู้นำด้านคุณภาพ 2) การประเมินคุณภาพและพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง 3) การยกย่องและการให้รางวัล 4) การทำงานเป็นทีม การมีส่วนร่วม และมีการพัฒนาบุคลากร 5) มีการบริหารจัดการเชิงคุณภาพอย่างเป็นระบบ ใช้เครื่องมือการบริหารที่หลากหลาย และ 6) การมุ่งเน้นผู้รับบริการ

2.3 ตัวแปรเกณฑ์ ได้แก่ คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนมเขต 1 ประกอบด้วย คุณภาพผู้เรียน การบริหารและการจัดการ การจัดการเรียน การสอนของครู และความร่วมมือของภาคีเครือข่าย ชุมชนและ ผู้ปกครอง

3. ขอบเขตเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวัฒนธรรมคุณภาพที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 ตามกรอบแนวคิดของ Ehlers (2009: 343-363), Davison and Al-Shaghana (2007: 249 - 265), Goetsch and Davis (2003 : 30), ดารุวรรณ ฤวิการ (2559: 88 -90), ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์ (2557: 23 - 33), ภาวนา กิตติวิมลชัย (2554 : 1 - 10), ปริญญาภรณ์ ตั้งคุณานันต์ (2550 : 224 - 232) และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ม.ป.ป.: 3-49) UNICEF (2000: 4 - 20), กระทรวงศึกษาธิการ (2563: 10 - 11), สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562: 67), ชาญวิทย์ สิ้นบุญ (2559: 138), สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (2558: 27), ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์ (2558: 16 - 19)

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม 2 ฉบับ คือ (1) สอบถามเกี่ยวกับวัฒนธรรมคุณภาพของโรงเรียน โดยใช้แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ จำนวน 30 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ ค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง 0.33 - 0.87 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.96 (2) สอบถามคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน โดยใช้แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณ (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ระหว่าง 0.38 - 0.76 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.96 นำไปทดลอง (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษา และครู ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือจากงานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนมเพื่อขอความอนุเคราะห์และความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ไปยังโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1

2. นำส่งแบบสอบถามถึงโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ถ้าโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างอยู่ในอำเภอเมือง ผู้วิจัยนำส่งและรับแบบสอบถามเอง แต่ถ้าโรงเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่างอยู่ต่างอำเภอ ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ โดยแนบลิงก์และคิวอาร์โค้ดตอบแบบสอบถามผ่าน google form โดยจัดส่งแบบสอบถามไปทั้งหมด 60 โรงเรียน จำนวนทั้งหมด 358 ฉบับ

3. เก็บรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนมาจากโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง และตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วนของเนื้อหาในแบบสอบถามซึ่งได้แบบสอบถามกลับคืนจำนวน 358 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

6. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติสถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ค่าที (t - test แบบ Independent Samples) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวและ การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง วัฒนธรรมคุณภาพที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนมเขต 1 ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ขนาดโรงเรียน	ประชากร (คน)			กลุ่มตัวอย่าง (คน)		
	ผู้บริหารสถานศึกษา	ครู	รวม	ผู้บริหารสถานศึกษา	ครู	รวม
ขนาดเล็ก	153	606	759	23	91	114
ขนาดกลาง	85	869	954	30	130	160
ขนาดใหญ่	17	229	246	15	69	84
รวม	255	1,704	1,959	68	290	358

จากตารางที่ 1 ได้กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 68 คน และครูจำนวน 290 คน รวมทั้งหมด 358 คน

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วัฒนธรรมคุณภาพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

วัฒนธรรมคุณภาพของโรงเรียน	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
1. ด้านภาวะผู้นำด้านคุณภาพ	4.27	0.39	มาก
2. ด้านการประเมินคุณภาพและพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง	4.18	0.35	มาก
3. ด้านการยกย่องและการให้รางวัล	4.13	0.31	มาก
4. ด้านการทำงานเป็นทีม การมีส่วนร่วม และมีการพัฒนาบุคลากร	4.17	0.32	มาก
5. ด้านการบริหารจัดการเชิงคุณภาพอย่างเป็นระบบ ใช้เครื่องมือการบริหารที่หลากหลาย	4.11	0.35	มาก
6. ด้านการมุ่งเน้นผู้รับบริการ	4.10	0.34	มาก
เฉลี่ย	4.16	0.25	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า วัฒนธรรมคุณภาพของโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านภาวะผู้นำด้านคุณภาพ

ตารางที่ 3 แสดงผลการเปรียบเทียบ วัฒนธรรมคุณภาพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครพนม เขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

วัฒนธรรมคุณภาพ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. ด้านภาวะผู้นำด้านคุณภาพ	ระหว่างกลุ่ม	7.93	2	3.97	29.89**	0.000
	ภายในกลุ่ม	47.10	355	0.13		
	รวม	55.03	357			
2. ด้านการประเมินคุณภาพและพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง	ระหว่างกลุ่ม	2.79	2	1.40	11.96**	0.000
	ภายในกลุ่ม	41.49	355	0.12		
	รวม	44.29	357			
3. ด้านการยกย่องและการให้รางวัล	ระหว่างกลุ่ม	0.44	2	0.22	2.36	0.100
	ภายในกลุ่ม	33.06	355	0.09		
	รวม	33.49	357			
4. ด้านการทำงานเป็นทีม การมีส่วนร่วม และมีการพัฒนาบุคลากร	ระหว่างกลุ่ม	2.10	2	1.05	11.13**	0.000
	ภายในกลุ่ม	33.56	355	0.09		
	รวม	35.67	357			
5. ด้านมีการบริหารจัดการเชิงคุณภาพอย่างเป็นระบบ ใช้เครื่องมือการบริหารที่หลากหลาย	ระหว่างกลุ่ม	0.26	2	0.13	1.02	0.360
	ภายในกลุ่ม	44.56	355	0.13		
	รวม	44.82	357			
6. ด้านการมุ่งเน้นผู้รับบริการ	ระหว่างกลุ่ม	0.85	2	0.42	3.64*	0.030
	ภายในกลุ่ม	41.37	355	0.12		
	รวม	42.22	357			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	1.72	2	0.86	14.62**	0.000
	ภายในกลุ่ม	20.95	355	0.06		
	รวม	22.67	357			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการเปรียบเทียบวัฒนธรรมคุณภาพของโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านภาวะผู้นำด้านคุณภาพ ด้านการประเมินคุณภาพและพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ด้านการทำงานเป็นทีม การมีส่วนร่วมและมีการพัฒนาบุคลากร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และด้านการมุ่งเน้นผู้รับบริการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 โดยรวมและ จำแนกเป็นรายด้าน

คุณภาพการศึกษาของโรงเรียน	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ด้านคุณภาพผู้เรียน	4.27	0.39	มาก
2. ด้านการบริหารและการจัดการ	4.13	0.32	มาก
3. ด้านการจัดการเรียนการสอนของครู	4.22	0.31	มาก
4. ความร่วมมือของภาคีเครือข่าย ชุมชน และผู้ปกครอง	4.19	0.33	มาก
เฉลี่ย	4.20	0.20	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า ผลการศึกษาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านคุณภาพผู้เรียน

ตารางที่ 5 แสดงผลการเปรียบเทียบคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน

คุณภาพการศึกษาของโรงเรียน	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p-value
1. ด้านคุณภาพผู้เรียน	ระหว่างกลุ่ม	5.94	2	2.97	22.26**	0.000
	ภายในกลุ่ม	47.35	355	0.13		
	รวม	53.29	357			
2. ด้านการบริหารและการจัดการ	ระหว่างกลุ่ม	1.14	2	0.57	5.73**	0.000
	ภายในกลุ่ม	35.49	355	0.10		
	รวม	36.63	357			

คุณภาพการศึกษาของโรงเรียน	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p-value
3. ด้านการจัดการเรียนการสอนของครู	ระหว่างกลุ่ม	1.88	2	0.94	10.27**	0.000
	ภายในกลุ่ม	32.48	355	0.09		
	รวม	34.36	357			
4. ความร่วมมือของภาคีเครือข่าย ชุมชน และผู้ปกครอง	ระหว่างกลุ่ม	0.05	2	0.03	0.25	0.780
	ภายในกลุ่ม	38.04	355	0.11		
	รวม	38.09	357			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	1.35	2	0.68	17.88**	0.000
	ภายในกลุ่ม	13.42	355	0.04		
	รวม	14.77	357			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 6 พบว่า ผลการเปรียบเทียบคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านการบริหารและการจัดการ และด้านการจัดการเรียนการสอนของครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 7 ผลการทดสอบรายคู่ คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครพนม เขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียนโดยรวม

ขนาดโรงเรียน	\bar{X}	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
		4.12	4.22	4.27
ขนาดเล็ก	4.12	-	0.11**	0.16**
ขนาดกลาง	4.22	-	-	0.05
ขนาดใหญ่	4.27	-	-	-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 7 พบว่า คุณภาพการศึกษาของโรงเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียนโดยรวม พบว่าแตกต่างกัน 2 คู่ โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูของโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สูงกว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูของโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาและครูของโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 8 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) วัฒนธรรมคุณภาพที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน (Y) ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1

ตัวแปรพยากรณ์	B	SE _b	Beta	t	p-value
ด้านภาวะผู้นำด้านคุณภาพ (X ₁)	0.19	0.02	0.38	8.88**	0.00
ด้านการยกย่องและการให้รางวัล (X ₃)	0.10	0.03	0.15	3.14**	0.00
ด้านการทำงานเป็นทีม การมีส่วนร่วม และมีการพัฒนาบุคลากร (X ₄)	0.09	0.03	0.15	2.89**	0.00
ด้านการมุ่งเน้นผู้รับบริการ(X ₆)	0.09	0.03	0.16	3.33**	0.00
ด้านการประเมินคุณภาพและพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง (X ₂)	0.08	0.03	0.13	2.99**	0.00
R = 0.73 R ² = 0.53 R ² _{Adj} = 0.53 SE _{est} = 0.14 F = 15.25 a = 1.86					

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 8 พบว่าผลการศึกษาอำนาจพยากรณ์ พบว่าองค์ประกอบวัฒนธรรมคุณภาพที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำด้านคุณภาพ (X₁) ด้านการยกย่องและการให้รางวัล (X₃) ด้านการทำงานเป็นทีม การมีส่วนร่วม และมีการพัฒนาบุคลากร (X₄) ด้านการมุ่งเน้นผู้รับบริการ(X₆) และด้านการประเมินคุณภาพและพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง (X₂) ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 ได้ร้อยละ 53 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) อยู่ระหว่าง .61-73 สามารถเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y' = 1.86 + 0.19 X_1 + 0.10 X_3 + 0.09 X_4 + 0.09 X_6 + 0.08 X_2$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Zy' = 0.38 Z_1 + 0.15 Z_3 + 0.15 Z_4 + 0.16 Z_6 + 0.13 Z_2$$

อภิปรายผล

จากการวิจัยวัฒนธรรมคุณภาพที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 ผู้วิจัยได้อภิปรายผลดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับวัฒนธรรมคุณภาพของโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับวัฒนธรรมคุณภาพ จำแนกตามขนาดโรงเรียนโดยรวม แตกต่างกันอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ด้วยขนาดของโรงเรียนแตกต่างกันทำให้มีบริบทและข้อจำกัดในการดำเนินงาน เช่น ด้านงบประมาณ บุคลากร การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ โครงสร้างการบริหารของโรงเรียน สอดคล้องกับ Ehlers (2009) กล่าวว่าวัฒนธรรมคุณภาพในสถานศึกษามีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการดังนี้ 1. องค์ประกอบด้านโครงสร้าง 2. องค์ประกอบด้านปัจจัยสนับสนุน 3. องค์ประกอบด้านวัฒนธรรมคุณภาพ และ 4. องค์ประกอบด้านการเชื่อมโยง และ

สอดคล้องกับ Pavel (2013) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “วัฒนธรรมคุณภาพ กุญแจสำคัญของสถาบันอุดมศึกษา ในโรมานี” ผลการศึกษาพบว่า วัฒนธรรมคุณภาพเป็นเรื่องของคุณภาพภายในสถาบัน เป็นสิ่งสำคัญที่ต้องพัฒนาเป็นอันดับแรก และถือเป็นกุญแจสำคัญที่ช่วยให้เกิดการปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง สามารถแข่งขันได้อย่างยั่งยืน และมีความเป็นเลิศในสังคมแห่งการเรียนรู้

2. คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนจำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ปัจจัยพื้นฐานของโรงเรียนต่างขนาดกันส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน เช่น พื้นฐานผู้เรียน บริบทชุมชน สอดคล้องกับ อุทุมพร จามรมา (2544) กล่าวว่า คุณภาพการศึกษา หมายถึง ผลการบริหารจัดการของสถานศึกษาที่เอื้อให้เกิดกลไกการดำเนินงาน เพื่อให้ได้ผลผลิตตามภารกิจของสถานศึกษา มีคุณภาพตามระดับมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งรวมถึงการจัดสภาพแวดล้อม การบริหารกลุ่มคน และการจัดการด้านการเงินด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนิศาตร์ตัน แสงรี (2559) ทำการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลการประเมินมาตรฐานการศึกษาตามเกณฑ์ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ระหว่างโรงเรียนพระราชทานกับโรงเรียนไม่ได้รับรางวัลพระราชทาน พบว่ามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. วัฒนธรรมคุณภาพสามารถพยากรณ์คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 ได้ ผลการวิเคราะห์อำนาจพยากรณ์ของวัฒนธรรมคุณภาพที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน พบว่า ตัวแปรทั้ง 5 ด้านได้แก่ ด้านภาวะผู้นำด้านคุณภาพ ด้านการยกย่องและการให้รางวัล ด้านการทำงานเป็นทีม การมีส่วนร่วม และการพัฒนาบุคลากร ด้านการมุ่งเน้นผู้รับบริการ และด้านการประเมินคุณภาพและพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) อยู่ระหว่าง .35-.85 สามารถพยากรณ์ได้ร้อยละ 53 ซึ่งตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์คุณภาพการศึกษามากที่สุดคือ ด้านภาวะผู้นำด้านคุณภาพ อาจเป็นเพราะผู้นำเป็นผู้ที่จะนำหลักการและนโยบายต่าง ๆ มาบริหารจัดการในโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพ บรรลุตามเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจ มีบริหารจัดการที่มุ่งเน้นต่อคุณภาพของผู้เรียน ส่งเสริมให้ครูได้พัฒนานตนเองตลอดจนอำนวยความสะดวกในกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครู มียกย่องเชิดชูเกียรติและมอบรางวัลอย่างเป็นธรรม เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจแก่ครู พร้อมทั้งสร้างความร่วมมือกับชุมชนเพื่อสนับสนุนการศึกษาในด้านต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่คุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สอดคล้องกับ ดารุวรรณ ถวิลการ (2559) กล่าวว่า วัฒนธรรมคุณภาพ หมายถึง วิถีปฏิบัติ แบบแผนหรือคุณลักษณะทางวัฒนธรรมในการทำงานที่มุ่งให้เกิดการพัฒนาเชิงคุณภาพ ซึ่งโรงเรียนจะต้องมีการกำหนดทิศทางการพัฒนาโรงเรียน โดยให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการ และการปรับปรุงพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานอยู่เสมอ เพื่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ กันยารัตน์ กลมกล่อม และพรเทพ รุ่งแผน (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์กรกับคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การทำงานเป็นทีม การมีแผนงานการมีส่วนร่วมให้กับบุคลากร ความผูกพันร่วมมือของบุคลากรในองค์การที่มีวัฒนธรรมองค์การแบบนี้ มักจะมีกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมมาก รวมทั้งมีการบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่ดี ทำให้บุคลากรมีความรู้สึกเป็นเจ้าของและจงรักภักดีต่อองค์การตลอดจนมีความภาคภูมิใจที่ได้เป็นสมาชิกขององค์การมีผลให้คุณภาพของผู้เรียนอยู่ในระดับดีเยี่ยม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ผลจากการศึกษาวัฒนธรรมคุณภาพของโรงเรียน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการมุ่งเน้นผู้รับบริการ ดังนั้นโรงเรียนควรสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นต่อผู้เรียนให้เพียงพอ ซึ่งอาจจะขอการสนับสนุนจากภาคีเครือข่าย ชุมชน ผู้ปกครอง และครูควรวิเคราะห์ผู้เรียนรายบุคคล ปรับการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน

1.2 ผลจากการศึกษาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารและการจัดการ ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาศักยภาพของตนเอง ได้เต็มศักยภาพ ด้วยการบริหารจัดการที่เป็นระบบ ทั้งด้านงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานด้านงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไป ให้เป็นรูปธรรมโปร่งใสและตรวจสอบได้ เพื่อครูจะได้นำศักยภาพตนเองไปใช้ในการดำเนินงานต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และแนวทางการพัฒนาวัฒนธรรมคุณภาพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 และเขตพื้นที่อื่น ๆ ต่อไป

2.2 ควรมีการศึกษาวัฒนธรรมคุณภาพที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในระดับอื่น เช่น สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา เป็นต้น เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปประยุกต์ใช้ในการเพิ่มคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2563). *การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ ฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอ็น.เอ.รัตนะเทรตดิ้ง.
- กันยารัตน์ กลมกล่อม และพรเทพ รุ่งแผน. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์การกับคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. *วารสารวิจัยราชภัฏกรุงเก่า*, 5(1), 9-15.
- ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์. (2557). *วัฒนธรรมคุณภาพ สร้างคน สร้างชาติ*. กรุงเทพฯ ฯ : สำนักงานรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา
- _____. (2558). *ก้าวข้ามขีดจำกัดสู่สหัสวรรษแห่งคุณภาพ*. สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).
- ชาญวิทย์ สินธุบุญและคณะ. (2559). การพัฒนารูปแบบงานแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษาชั้นพื้นฐานขนาดเล็กในเขตภาคเหนือตอนล่าง. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, (20), 141 - 142.
- ดารุวรรณ ถวิลการ. (2559). *รูปแบบการพัฒนาวัฒนธรรมคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*.สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).
- นิศารัตน์ แสงรี. (2559). *การเปรียบเทียบผลการประเมินมาตรฐานการศึกษาตามเกณฑ์ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาระหว่างโรงเรียนพระราชทานกับโรงเรียนไม่ได้รับรางวัลพระราชทาน [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]* มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่10). กรุงเทพฯ ฯ : สุวีริยาสาส์น.

- ปริญญานิพนธ์ ตั้งคุณานันต์. (2550). การวิเคราะห์องค์ประกอบวัฒนธรรมคุณภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน. *วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม*. 7(1), 224 – 232.
- ภาวนา กิตติวิมลชัย. (2554). วัฒนธรรมคุณภาพสถาบันอุดมศึกษา : ในเครือข่ายอุดมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน. *วารสารวิชาการสำนักงานประเมินและประกันคุณภาพมหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 1(1), 1 - 10.
- วิจารณ์ พาณิช. (2556). *การสร้างการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : ส.เจริญการพิมพ์. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1. (2564). รายงานการสังเคราะห์ผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) ปีการศึกษา 2563. <http://npm1.esdc.go.th/>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). สพฐ. *วิถีใหม่ วิถีคุณภาพ* สำนักงานฯ กรุงเทพฯ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (ม.ป.ป.). *การบริหารคุณภาพโดยรวม*. สำนักงานฯ กรุงเทพฯ.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน). (2558). *ก้าวข้ามขีดจำกัด สู่ สหัสวรรษแห่งคุณภาพ*. กรุงเทพฯ : ซีโน พับลิชชิ่ง แอนด์ แพคเกจจิ้ง จำกัด.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน). (2558). *วัฒนธรรม สร้างคน สร้างชาติ*. กรุงเทพฯ: บริษัท ออฟเซ็ท พลัส จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). *มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561*. นนทบุรี: บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด.
- อุทุมพร จามรมาน. (2544). *วิธีทำการประกันคุณภาพการศึกษา การศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา (รวมตัวอย่างดัชนี เกณฑ์ และรายงานประเมินตนเอง)*. กรุงเทพฯ: ฟีนี.
- Davison, A.S.K. (2007). The link between six sigma and quality culture an empirical study. *The Quality Management and Business Excellence*, 18(3), 249 - 265.
- Ehlers, U.D. (2009). Understanding quality culture. *Quality Assurance in Education*. 17(4): 343-363.
- Goetsch, D.L. and Davis, S.B. (2003). *Quality management: Introduction to total quality management for production, processing, and services* (3rd ed.). New Jersey: Prentice-Hall.
- Pavel, A.P. (2013). Quality Culture - A Key Issue for Romanian Higher Education. *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, 116(2014), 3805-3810.
- UNICEF (United Nation Children’s Fund). *Defining Quality in Education*. United Nation Children’s Fund 3 United Nations Plaza, H-7. New York: s.n., 2000.